Pääesikunta, johtamisjärjestelmäosasto, tiedonhallintajohtaja, FM Janne Mykrä
Eduskunnan hallintovaliokunta 09.02.2024

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä (U 79/2023 vp) eduskunnalle EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuussäännöistä annetun neuvoston päätöksen 2013/488/EU (*neuvoston turvallisuussäännöt*) tarkistamisesta

Valtioneuvoston kirjelmän (U 79/2023 vp) taustamuistiossa on tuotu seikkaperäisesti esille perusteita EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevien turvallisuussääntöjen tarkistamisesta.

EU:n turvallisuussääntöjen uudistamisen tavoitteena on päivittää ja yksinkertaistaa turvallisuussääntöjä. Tämä edistää yhtenäisen kansallisen ohjeistuksen ylläpitoa Suomessa. Lisäksi uudistus tukee viranomaisissa toteutettavia käytännön toimenpiteitä EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisen osalta. Puolustusvoimien osalta uudistus ei aiheuta kokonaisuutena merkittäviä muutoksia nykytilanteeseen.

Muistiossa kuvailtu uudistus sisältää nykyistä yksityiskohtaisempia säännöksiä EU:n turvallisuusluokiteltuihin tietoihin pääsyyn liittyen. Tarkoituksena on tehostaa erityisesti seurantaan liittyviä toimenpiteitä EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen osalta. Uudistuksen tavoitteena on yleisen turvallisuuden lisääminen ja tietovuotojen estäminen.

EU:n uusissa turvallisuussäännöissä määriteltäisiin nykyistä tarkemmin ”tiedonsaantitarve” (need-to-know), mikä on jo mainittu voimassa olevissa neuvoston turvallisuussäännöissä. Tarvemäärittely ja valvontatoimet edellyttäisivät sitä, että henkilöllä on tosiasiallinen tarve päästä tiettyihin EU:n turvallisuusluokiteltuihin tietoihin voidakseen hoitaa virallisia toimintojaan tai tehtäviään.

Muistion mukaan fyysistä turvallisuutta koskevien sääntöjen uudelleentarkastelussa korostetaan tarvetta laatia luettelo fyysistä turvallisuutta koskevista pakollisista vähimmäisvaatimuksista, joihin kaikki EU:n jäsenvaltiot voisivat suostua. Lisäksi olisi tarpeen tarkistaa riskienhallintaa koskevaa lähestymistapaa. Fyysisen turvallisuuden sääntöjen uudistamisen osalta pyritään erityisesti ottamaan huomioon siirtyminen enenevässä määrin EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen sähköiseen hallinnointiin ja käsittelyyn.

Turvallisuusluokiteltujen tietojen hallinnan osalta uudistuksessa on keskitytty tarpeeseen kattaa EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen koko elinkaari ja ottaa huomioon EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen jäljitettävyyden periaate. Muita tavoitteita ovat EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen rekisteröintiä turvallisuustarkoituksiin ja EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen kuljetusta koskevien yksityiskohtaisten säännösten yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen. EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen laatimista, merkitsemistä ja jäljentämistä koskevia vaatimuksia tarkistettaisiin siten, että ne kattavat tiedot kaikissa muodoissa (paperi, sähköinen tai audio/video).

Fyysistä turvallisuutta ja turvallisuusluokiteltujen tietojen hallintaa koskevat uudistukset EU:n neuvoston turvallisuussääntöihin ovat kannatettavia. Jäljitettävyyteen ja seurantaan liittyvät vaatimukset ovat Puolustusvoimissa toteutettavissa ja toimenpiteet ovat jo nykyhetkellä voimassa.

EU:n neuvoston turvallisuussääntöihin esitetyt uudistukset ovat kokonaisuudessaan kannatettavia. Ne selkeyttävät ja yhtenäistävät menettelytapoja EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisen osalta mm. Naton turvallisuussääntöjen kanssa.